

Prosjekt helhet - utdanningssatsingen

HF's største utfordringer ligger på studiesiden. Utfordringsbildet inkluderer lav rekruttering til flere fag, synkende studiepoengproduksjon, høyt frafall og urovekkende tall fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHOT). I Utsynsmeldingen (lenke) ber regjeringen institusjonene om å prioritere spesifikke fag/samfunnsutfordringer (IKT, helse og det grønne skiftet), og det legges stor vekt på arbeidsmarkedet behov fremover. Kandidater fra humaniora og estetiske fag vurderes som i større grad mistilpassede i arbeidslivet enn kandidater fra andre fagområder, og meldingen hevder at det er en overkapasitet av kandidater med HUMSAM-bakgrunn.

Selv om vi ennå ikke vet hva utfordringene vil føre til, så er det grunn til å forvente en reduksjon av fakultetets økonomiske rammevilkår på kortere eller lengre sikt. Vi kan da bli tvunget til å gjøre prioriteringer uten å være i en situasjon hvor vi kan investere og satse på nyskaping. Nå har vi satt av strategiske midler og har et økonomisk handlingsrom. HF har nå et mulighetsvindu som bør utnyttes før det lukkes.

Et hovedmål for utdanningssatsingen er at HF's studieportefølje blir mer attraktiv for flere motiverte studenter, at de skal fullføre studiene, at de skal trives i studentperioden og at de har relevante kunnskaper og ferdigheter når de kommer ut i arbeidslivet.

Prosjekt helhet er forankret i HF's strategi 2030 og har blitt utviklet i undervisningsledernetverket. Det grønne sporet og HF digital skal ikke ses som adskilt fra denne satsingen, siden de utdyper tematiske felt som vil gjøre HF's studier mer relevante og oppdaterte.

Prosjektet har definerte mål på tre nivåer:

1. Porteføljenivå – Det er rom for at HF kan opprette og drive flere tverrfaglige studieprogram og kombinasjoner av fag med betydelig studentappell. Målet er å innrette studiene slik at de treffer en bredere studentgruppe og tiltrekker seg motiverte og kvalifiserte søkere. Det kan gjøres delvis med å sette sammen emner på nye måter (FPØ), men vil også kreve nye emner, samt noe nyrekruttering, og samarbeid på tvers av institutter/fakulteter. I tillegg vil det nye finansieringssystemet belønne andre typer (kortere) studieprogram enn gradsstudiene og det bør utnyttes.
2. Programnivå – Det er rom for å gjøre BA-programmene våre mer helhetlige, gi studentene en større opplevelse av sammenheng og progresjon. (BA-program som har arbeidet systematisk med helhet har oppnådd økt gjennomføring i etterkant av reformene). Utsynsmeldingen etterspør mer fleksibilitet og tilgang til høyere utdanning for flere (EVU), så det vil også være et delmål å lage kortere studietilbud som kan appellere til nye målgrupper, supplere annen utdanning (årsenheter, semesterenheter, mikroemner, eventuelt også andre formater).
3. Undervisningsnivå – Frafall skjer ofte pga. manglende opplevd mestring og/eller faglig-sosial tilhørighet. Det kan derfor være behov for i større grad å møte studentene på deres nivå. I dag er det en mismatch mellom inntakskvalitet og vanskelighetsgraden på våre studer. Delmål er at undervisningen skal legge mer vekt på a) å lære studentene grunnleggende ferdigheter, b) å bruke mer varierte og studentaktive læringsformer og c) å øke innsatsen for at læringsmiljøet blir inkluderende og sosialt (gruppearbeid, case, prosjekter osv.).

Strategiske satsinger er en mulighet til å gjøre endringer som ruster oss for fremtiden: Forbedringer av de faktorene vi selv har kontroll over (altså studiene våre), uten å bruke energi på faktorer som vi ikke er herre over. Når vi ser på forholdet mellom opptaksgrenser til UiOs HumSam-bachelorprogrammer og gjennomføring over tid, så synes det å være en nærmest lineær sammenheng mellom disse faktorene. Det taler for at den enkleste og sikreste måten å øke studiepoengproduksjonen på HF på, er å øke inntakskvaliteten på studentene ved å få flere

motiverte og kvalifiserte søkere. Men, skal vi få flere motiverte og kvalifiserte søkere til å ville ta studieprogram på HF, må vi fornye studietilbudet.

Altså; hva kan vi gjøre annerledes for at fagene våre skal bli mer oppdaterte, relevante og tilpasset dagens studenter? For å finne svaret på dette må vi tenke sammen, men det er viktig at vi ikke peker på andre aktører, eller finner feil hos 'alle andre'. HFs utfordringer på studiesiden kan ikke løses gjennom markedsføring eller våre egne påstander om at fagene våre er viktige.

Vi må endre oss. Vi bør i større grad ta inn over oss at vi opererer i et studentmarked der relevans i arbeidslivet, og mulighetene til å få en interessant jobb er viktig.

Utfordringsbildet er sammensatt og åpner for flere mulige tiltak, men gode tiltak kan forsterke hverandre dersom vi sikrer god involvering på alle nivåer i organisasjonen. Hvordan vi kan oppnå bedre samspill mellom sterke forskningsmiljøer og HFs undervisningsprofil er verdt å utforske. Et annet område er å styrke utdanningsledelsen på HF. Et tredje er å ha mer direkte og jevnlig dialog med studentene på hvert studieprogram slik at vi kan få økt kunnskap om deres ambisjoner, drivkrefter og studiehverdag.

Noen av tiltakene bør koordineres på fakultetsnivå, mens andre bør iverksettes på instituttnivå, fordi instituttene har ulike utfordringer og ulike prosesser på gang som bør spille sammen med Prosjekt Helhet.

Det skal knyttes midler til utdanningssatsingen gjennom både fellestiltak og gjennom en kunngjøring av midler som instituttene kan søke på. Søknader fra instituttene skal tydeliggjøre strategiske planer for å nå ambisjonene i Prosjekt helhet. Utlysningen skal også stimulere til å søke om støtte til tiltak som er foreslått i det grønne sporet og HF Digital.

Utdanningene tilbys og utvikles fagnært på instituttene og endring kan ikke skje uten engasjement fra fagmiljøene. Det må jobbes målrettet på hvert institutt for å etablere en felles forståelse av hvilke utfordringer vi står overfor og hvordan vi skal møte dem sammen ut fra noen overordnede målsetninger. Det utløser behov for ekstra ressurser til utvikling, og ikke minst for ledelse. Strategiske satsinger skal innrettes slik at fagmiljøene kan få mulighet til å gjøre endringer, utforske og teste ut tiltak som det ellers ville være krevende å få gjennomført innenfor egne rammer.